

Fons de Poel schrijft ontroerende biografie over Willibrord Frequin

VERLEGEN VLEGEL

“Hij had al jong door dat hij met baldadigheid kon scoren,” zegt zijn broer Titus ergens halverwege het boek. Die zin vertelt een heel verhaal. Het leven en werk van Willibrord Frequin leest als een schelmenroman. Maar in *Verlegen vlegel* – de ondertitel van het biografische portret – schetst oud-collega Fons de Poel ook een verrassend ander beeld van de man die ruim een halve eeuw tv-geschiedenis schreef als nationale kwajongen. Achter het harnas van Frequin liggen “zeeën van gevoeligheid en onzekerheid, hij heeft zich bijna letterlijk met zijn brutaliteit door het leven geslagen.” De Poel schreef het boek in het jaar dat Frequin tachtig werd. Een inmiddels breekbare man blikt terug op zijn leven en roemruchte carrière. Bloedstollende verhalen. Openhartige bekentenissen. Kwetsbare momenten. In het onvermijdelijke zicht van de hemelpoort. Daar zal hij God keihard interviewen.

Fons de Poel zegt altijd te zijn gefascineerd door zijn oud-collega. “Meer dan een jaar lang trok ik innig met Willibrord op om meer zicht te krijgen op zijn drijfveren, zijn jeugd, zijn tomeloze dadendrang, zijn onorthodoxe werkwijze, zijn omgang met zijn imago. Bewonderd, maar ook verguisd, een dikwijls omstreden kijkcijferkanon. Waar komt het in hemelsnaam allemaal vandaan? Er waren momenten waarop hij het allemaal weigerde. Hij is niet de gemakkelijkste man. Extreem gesloten, ook. Maar wat een leven! Ik wilde dat het boek zou lezen als een achtbaan. Dat is namelijk ook zoals hij altijd heeft geleefd.”

Brandpunt

De Poel leerde Frequin kennen toen hij in 1982 als jongste bediende toetrad tot de redactie van *Brandpunt*. In de eerste periode was Frequin aangesteld als zijn mentor. “Er was meteen verwantschap, misschien ook wel omdat we allebei zijn opgegroeid in Nijmegen. Ik kwam van De Gelderlander. Krant waar zijn vader, Louis Frequin, de grote roerganger, hoofdredacteur was. Een intellectuele reus met volkse trekken. Willibrord was de oudste van acht. Een onzeker kind. Weinig zelfvertrouwen.”

De Poel schreef carrière als (inter)nationaal verslaggever van de actualiteitenrubriek, was jarenlang

Willem van Hanegem, Willibrord Frequin, Johan Cruijff

Met Aad van den Heuvel en toenmalige liefde Rietje

Met gabber: cameraman Lajos Kalános

presentator en hoofdredacteur en daarna mede-grondlegger van *Netwerk*. Hij initieerde *Reporter*, dat grossierde in onderzoeksjournalistiek, en drukte zijn stempel op het biografieën-programma *Profiel*. "Maar eigenlijk wilde ik als jochie dichter of schrijver worden. Dat voorne- men heb ik nu dus een beetje verzilverd, hoop ik. En Willibrord inspireerde mij altijd al. Zonder hem zou ik mij in Hilversum min- der thuis hebben gevoeld."

Veel buitenkant

In *Willibrord, verlegen vlegel* schetst De Poel in bloemrijke taal een intiem portret van het fenomeen Frequin. In zijn pro- loog schrijft hij: "Zijn voornaam alleen al zet bij miljoenen men- sen het geheugen in werking. Al een halve eeuw een begrip. Je mag hem. Of helemaal niet. Kennelijk is er geen tussenweg. Er is veel buitenkant aan Willi- brord Frequin. Daarachter liggen zeeën van gevoeligheid. Dat is wat ik heb gezien én gevoeld in

het jaar dat hij tachtig werd. Ik zag hem verslechteren, lichame- lijk en geestelijk. De nationale tv-vlegel werd een breekbare man."

Bonte hond

In het even spannende als verras- sende levensverhaal neemt De Poel ons mee in het wonderlijke bestaan van Willibrord. De Poel: "Ik doe dat langs drie lijnen, die in dit boek door elkaar heen lopen. Onder het kopje *In het tachtigste jaar*, beschrijf ik onze ontmoetin- gen. Confronterend, hilarisch en bovenal ontroerend. In *Een tele- visielevens* voer ik de lezer langs zijn onwaarschijnlijke oeuvre. De ellende die hij filmde, achtervolgt hem juist nu in de herfst van zijn leven. "Hij slaapt slecht, wordt gil- lend en wild om zich heen slaand wakker," zegt zijn echtgenote Gesina. Hij werd bevriend met Prins Claus en Freddy Heineken, met wie hij regelmatig in bruine kroegen opdook. Willibrord zegt berouw te hebben over de ach-

tervolgving op de nog onbekende Máxima Zorreguieta, toen zij nog in Brussel woonde. "We zijn in een auto achter haar aangereden, vlogen bijna allebei uit de bocht. We weten hoe het met Diana is afgelopen. Daar heb ik echt spijt van." Hij spreekt ook over zijn liefdesleven. "Vier huwelijken, ik kan nog geen dag alleen zijn."

"Bescheidenheid is zo ongeveer het enige waarvan hij nooit is beschuldigd"

Gesloten als een oester

In *Door andere ogen* beoordelen intimi, ook uit de familie, en professionele duiders Willibrord. TV-collega's als Sven Kockelmann, Bert van der Veer, Fons van Westerloo, Catherine Keyl en René van der Gijp. Dat levert een rijk geschakeerd beeld op van een markante, monumentale figuur. Bekend als de bonte hond. Maar ten diepste zo gesloten als een oester. Gaandeweg blijkt dat hij zich met zijn spreekwoordelijke brutaliteit letterlijk door het leven heeft geslagen. Die drie verhaallijnen meanderen door dit boek.

VOORPUBLICATIE

DOOR ANDERE OGEN

Frénk van der Linden: "Frits Bolkestein heeft mij wel eens gezegd dat hij niets lekkerder vindt dan een kroket bij de Febo. Het heimelijke genoeg van iets wat *not done* is. Zo was het ook met die wilde reportages van Willibrord. Ik doe hem thuis nog wel eens na. Dan achtervolg ik mijn vrouw, zoals hij Máxima achtervolgde. Dat is verdomme een kwart eeuw geleden, maar het zit nog in mijn kop. Die stem. Dat lekker intimiderende. Ik ben het met Bolkestein eens: de Febo-kroket heeft minstens bestaansrecht."

Catherine Keyl: "Ik vond het treurig zoals hij na die 'hoofden-affaire' door de KRO is genaaid. Zo was het toch? Zijn grootste fout daarna was dat hij bij *De Week van Willibrord* niet genoeg in de teugels werd gehouden. Ik denk niet dat mensen om hem heen in staat waren om hem zo af en toe eens bestraffend toe te spreken. Dat had hij wel nodig. Ik zie Willibrord nog weleens. Er is een onuit- gesproken vriendschap. Zijn vrouw, Gesina, zie ik wat vaker. Maar als ik in de shit zit, zal Willibrord altijd appen. Dat vind ik erg lief. Of ik televisie mis? Niet echt. Wij hadden idealen. Nu draait het alleen nog om geld."

Fons van Westerloo: "Willibrord is mij als het ware in de schoot geworpen. Ik was daar als directeur van de commerciële zender erg blij mee. Hij werkte als een magneet op de kijkers. Hij balanceerde in de programma's af en toe op de rand. Ik zei hem vaak: je bent het leukst als je leuk bent. Met een beetje humor is het makkelijker te pruimen."

Bert van der Veer: "In de RTL-programmering paste hij heel goed naast al het brave amusement dat uit Aalsmeer kwam. Alles viel op zijn plek. Zijn brutaliteit, zijn afkeer van onrecht; hij was een activistische maker die als een bulldozer door het land trok. Dat was trouwens niet altijd even gemakkelijk voor collega's. Je moest hem als redacteur niet met een verkeerd huisnummer op pad sturen, dan was de tent te klein. Maar de meeste collega's dweepten met hem. Want hij is een trouwe bondgenoot."

René van der Gijp: "Ik zat nog maar een paar maanden bij *VI* toen hij mij belde. Hij vroeg: hoe vind je het zelf gaan? Ik had mij daar geen moment druk over gemaakt. Willibrord nodigde mij uit om eens te gaan eten. Hij zegt: 'Als jij zo door- gaat, ben je over drie maanden klaar met dat programma. Je zit erbij alsof het je allemaal geen reet kan schelen.' Het werd echt een lesje. Hij leerde mij het verschil tussen 'op tv komen' en 'tv maken'."

"Er zijn duizend en één manieren om naar Willi- brord Frequin te kijken. Aan oordelen geen gebrek. IJdeltuit. Gevoelsmens. Icoon. Kwajongen. Brompot. Relschopper. Sensatiezoeker. Lefgozer. Robin Hood. Volkstribuun. Wandelend imago. Bescheidenheid is zo ongeveer het enige waarvan hij nooit is beschuldigd."

"Frequin is een kanon, maar je moet het wel goed richten"

Populistische plaaggeest

"Aad van den Heuvel, nestor van iedereen die ooit tv-journalistiek heeft bedreven, heeft het eens kernachtig verwoord: "Frequin is een kanon, maar je moet het wel goed richten." Zo is het maar net. Ik durf de stelling aan dat de Nederlandse tv- geschiedenis geen markanter figuur heeft voort- gebracht dan Willibrord Frequin. Er waren aanzien- lijk betere journalisten, interviewers, regisseurs en programmamakers. Maar geen van allen zou willen, kunnen of durven wedijveren met het jachtin- stinct, de roekeloosheid en de intuïtieve hartstocht waarmee deze workaholic door het tv-landschap jakkerde, achtereenvolgens als internationaal verslaggever, trammelant-reporter en populistische plaaggeest. Het leidde tot een oeuvre dat alleen een stomdronken scenarist had kunnen verzinnen." ➤

Voorpret bij Wilibrords tachtigste verjaardag.

“Hij is een verschijnsel. Zelfs voor mij. Terwijl ik hem al zo lang ken. En om hem geef. Al jaren is Frequin aanmerkelijk geliefder in het circuit van roddelbladen dan bij de tv-recensenten die zich jaarlijks rond de Nipkowschijf verzamelen. Van dat beeld is ie voornamelijk zelf de architect. De man voor wie – na zijn val bij KRO's *Brandpunt* – zomaar de nooduitgang lonkte van de commerciële zenders. Daar mocht zijn nieuwsneus uitgroeien tot een karikaturale kokkerd: Frequin namens het gewone volk op jacht naar spektakel en misstand. Tot de dag van vandaag is menig akkefietje in zijn leven nog voer voor ‘de bladen’.”

Robin Hood

“Hij heeft het zijn critici gemakkelijk gemaakt om hem weg te zetten als een rariteit. De meest omstreden tv-maker van het land. Van erkende journalistieke glorie afgedaald naar

het goedkope repertoire van jachtinstinct en populistische scoringsdrift, zo was de *communis opinio* in het afwijzingsfront. Maar fascinerend feit is wel dat hij tegelijkertijd, zelfs voor zijn grootste critici, zo iets bleef als een *'guilty pleasure'*: Wilibrord die met een bijl achterna wordt gezeten. Wilibrord die een seksueel delinquent tot aan de voordeur opjaagt. Maar ook: Wilibrord die bij maatschappelijke misstanden als een Robin Hood burgemeesters, bureaucraten, beleidsmakers en andere bestuurders achter de voden zit.”

Pausen, presidenten en premiers

“Het verduisterde natuurlijk het zicht op zijn grote reportagewerk. Je zou het bijna vergeten. Frequin filmde hongersnoden en aardbevingen, draaide met gevaar voor eigen leven de bombardementen in Biafra, trok met

prins Claus door de Derde Wereld, bewoog zich als één van eersten in het kielzog van de Dwaze Moeders van Argentinië, zette de achtervolging in op pausen, presidenten en premiers. Willibrord draaide illegaal in landen van het communistische Oostblok, werd er achtervolgd en gearresteerd door geheime diensten, drong door tot de martelkamers van Idi Amin, ontsnapte aan een lynchpartij in Calcutta, stapte na de Lockheed-onthullingen als enige journalist brutaal af op prins Bernhard en raakte zelf in diskrediet door de zogenaamde ‘hoofden-affaire.’ Je kunt beroerdere leermeesters treffen. Maar wie is hij? Wat heeft hem zo aangezet? Hoe wordt iemand in hemelsnaam die Wilibrord Frequin? In de herfst van zijn leven doe ik een poging om hem beter te begrijpen.” Zo beweegt het boek zich tussen anekdotes en serieuze beschouwingen, genoteerd in het tachtigste levensjaar waarin soms het onmogelijke van zijn uithoudingsvermogen werd gevraagd. Zijn fysieke toestand ging zienderogen achteruit. “Denk je dat er iets is na de dood?”, vraagt hij aan zijn oud-collega. Misschien een boek Willibrord, antwoordt de auteur. ●

